

**‘Quickscan natuurtoets winkelcentrum
Oosterboer, Meppel’**

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in
het kader van natuurwet- en regelgeving*

Colofon

Titel: **'Quickscan natuurtoets winkelcentrum Oosterboer, Meppel'**

Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving

Projectcode: 13-416

Status: Definitief

Datum: 19 mei 2014

Auteur: Ing. J.G. Lindenholz

Veldonderzoek: Ing. M.G. Hoksberg

Eindredactie: Ing. M.G. Hoksberg

Opdrachtgever: Elzinga Supermarkten BV

EcoGroen Advies BV

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T: 038 423 64 64

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2014)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Lindenholz J.G. (2014). Quickscan natuurtoets winkelcentrum Oosterboer, Meppel; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 13-416. EcoGroen Advies, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie en beoogde ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet.....	2
2	Gebiedsbescherming.....	3
2.1	Natuurbeschermingswet	3
2.2	Ecologische Hoofdstructuur	3
2.3	Overige natuurgebieden.....	3
3	Flora en fauna van het onderzoeksgebied	4
3.1	Methode	4
3.2	Flora.....	4
3.3	Vleermuizen.....	4
3.4	Grondgebonden zoogdieren.....	5
3.5	Broedvogels	5
3.6	Overige soorten	6
4	Geraadpleegde bronnen	8

Bijlagen

I - Wettelijk kader

Samenvatting en conclusies

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Elzinga Supermarkten BV heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de uitbreiding van winkelcentrum Oosterboer in Meppel. Het betreft een actualisatie van de in 2010 uitgevoerde quickscan natuurtoets door EcoGroen Advies.

De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgerichte natuurbescherming. Het onderzoek is gebaseerd op een veldbezoek op 4 april 2014 en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens.

Gebiedsbescherming

Op basis van de ligging in de bebouwde kom en aard van de ruimtelijke ingrepen wordt ingeschat dat de plannen geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Habitatrichtlijngebieden, Vogelrichtlijngebieden, Beschermde natuurmonumenten, EHS of belangrijke natuurwaarden buiten de EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

- In het plangebied zijn twee plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen, Krabbenscheer en Brede waterpest. Er zijn geen zwaarder beschermde plantensoorten aangetroffen en deze worden gezien de terreingesteldheid ook niet verwacht;
- In de bebouwing en bomen zijn geen potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen te verwachten. Er wordt geen schade aan vlieg- en/of jachtroutes verwacht. Foerageergebied voor vleermuizen is met name in de omgeving van het plangebied te verwachten;
- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, zoogdiersoorten aangetroffen en te verwachten. Vaste verblijfplaatsen van juridisch zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht;
- Het aanwezige groen in en in de directe omgeving van het plangebied vormt broedgebied voor enkele algemene broedvogels van name bos en struweel. Jaarrond beschermde broedvogelnesten zijn niet aangetroffen en te verwachten in het plangebied;
- Beschermde vissen zijn niet aangetroffen en worden gezien het ontbreken van geschikt biotoop ook niet verwacht;
- Voortplanting en overwintering van enkele laag beschermde amfibieënsoorten is te verwachten in het plangebied;
- Er zijn geen reptielen of beschermde ongewervelden aangetroffen en/of te verwachten. Geschikte biotopen voor deze soortgroepen ontbreken.

Eindconclusie en aanbevelingen

- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na half juli;
- Om schade aan kleine landzoogdieren en amfibieën te minimaliseren is het wenselijk – indien de planning van de activiteiten dit toelaat – werkzaamheden in het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode september- december (mits vorstvrij).

1 Inleiding

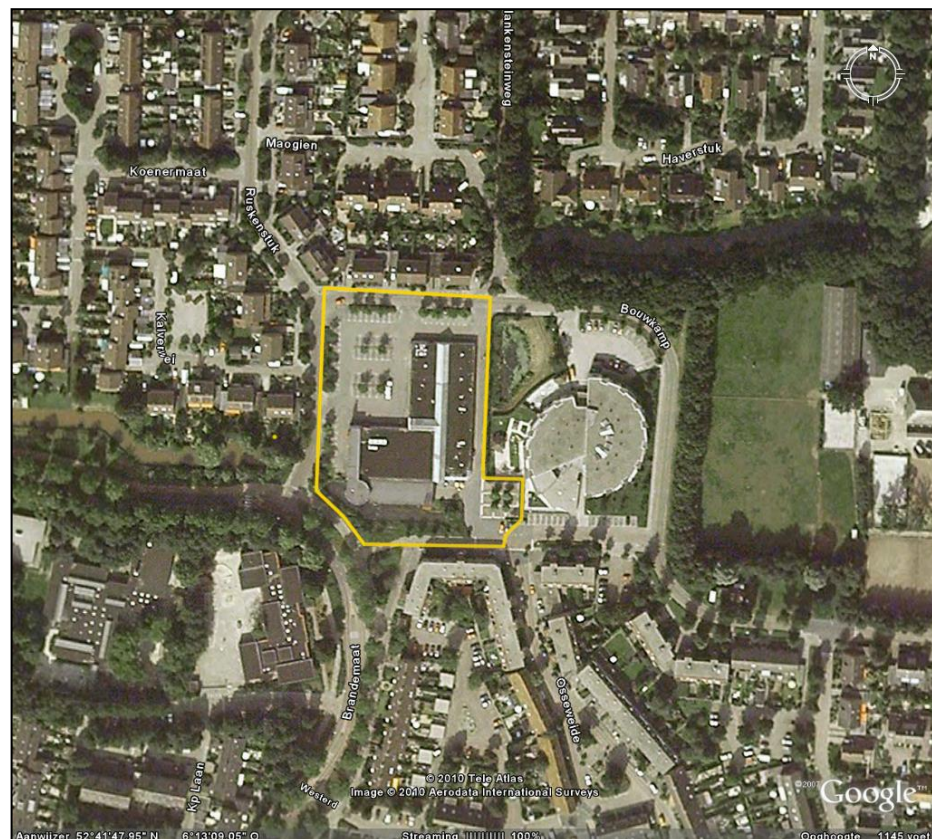
1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Elzinga Supermarkten BV heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd in verband met de uitbreiding van winkelcentrum Oosterboer in Meppel. Het betreft een actualisatie van de in 2010 uitgevoerde quickscan natuurtoets door EcoGroen Advies (Lindenholz 2010). Dit in verband met de wijziging van het uitbreidingsplan op een aantal punten.

De Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en het EHS-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, de consequenties in beeld gebracht van de mogelijk te nemen ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgerichte natuurbescherming. Een samenvatting van de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage 1.

1.2 Situatie en beoogde ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen in het stedelijk gebied van Meppel tussen de Brandemaat en de Bouwkamp en bestaat uit een winkelcentrum, parkeerplaats, enkel gecultiveerde groenstructuren en een vijver (zie figuur 1). De voorgenomen plannen bestaan uit de uitbreiding van het winkelcentrum en het realiseren van extra parkeerplaatsen. Hiertoe wordt een aangrenzende waterpartij gedempt en worden bomen gekapt.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (binnen de gele belijning) weergegeven op een luchtfoto (Bron: Google Earth).

1.3 Algemene opzet

De voorliggende quickscan natuurtoets is gebaseerd op het onderzoek uit 2010, een actualiserend locatiebezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2 Gebiedsbescherming

2.1 Natuurbeschermingswet

*In de **Natuurbeschermingswet 1998** (Nb-wet) is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermd Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen of activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Natura 2000-gebied Wieden is het meest nabij gelegen gebied beschermd onder de Natuurbeschermingswet. De Wieden is gelegen ten westen van het stedelijk gebied van Meppel op een afstand van ruim 4 kilometer van het plangebied. De Wieden is een uitgestrekt laagveenmoeras met meren en kanalen met daartussen natte graslanden, natte heiden, trilvenen, galigaanmoerassen, rietland en moerasbos. Voor dit gebied zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor negen habitattypen, twaalf habitatoorten, dertien broedvogelsoorten en twaalf niet-broedvogelsoorten.

Gezien de binnenstedelijke ligging, de afstand van het plangebied tot de Wieden en het ontbreken van een ecologische relatie tussen het plangebied en dit gebied, kan worden geconcludeerd dat geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Wieden te verwachten zijn.

2.2 Ecologische Hoofdstructuur

*De bescherming van de **Ecologische Hoofdstructuur** (EHS) is vastgelegd in het Besluit Algemene regels ruimtelijke ordening. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen de groene contouren van de EHS geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen bestaan van groot openbaar belang. Wanneer niet teruggevallen kan worden op het tenzij-gedeelte van het beschermingskader, zal aangetoond moeten worden dat de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS niet significant aantasten.*

De begrenzing van de EHS in de provincie Drenthe is weergegeven op de geconcretiseerde EHS-kaart. Deze kaart geeft de huidige stand van zaken weer, maar is in ontwikkeling. Jaarlijks wordt de kaart aangepast aan de actualiteit. Volgens de meest actuele kaart (vastgesteld: 26 juni 2013) maakt het plangebied geen onderdeel uit van de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied behorend tot de EHS ligt op een afstand van circa 600 meter buiten het stedelijke gebied van Meppel. Gezien de afstand tot de EHS, de binnenstedelijke ligging en de aard van de werkzaamheden zullen geen negatieve effecten op de EHS optreden.

2.3 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Natuurwaarden buiten de EHS zijn weergegeven in de POP II kaart 7 'Ecologische structuren'. Volgens deze kaart bevindt het plangebied zich niet in of in de nabijheid van dergelijke waarden. Aantasting van belangrijke natuurwaarden buiten de EHS is niet aan de orde.

3 Flora en fauna van het onderzoeksgebied

De Flora- en faunawet (Ff-wet) verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan zwaar beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemen Nederland van het Ministerie van Economische Zaken en bovendien compensatie te realiseren voor verlies van leefgebied of groei- of verblijfplaatsen. Een nadere toelichting op de Flora- en faunawet is gegeven in bijlage 1.

3.1 Methode

Op 4 april 2014 is een actualiserend veldbezoek uitgevoerd. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Ff-wet en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (tabel 2 en 3). De inventarisatie heeft zich vooral gericht op de soortgroepen vogels, zoogdieren, vissen en amfibieën. Uiteraard zijn ook de andere soortgroepen betrokken in het onderzoek. Daarnaast is op basis van de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en expert judgement, een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten.

In dit hoofdstuk worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten. De relevante soorten worden in de onderstaande tekst kort toegelicht.

3.2 Flora

In het plangebied zijn plantensoorten aangetroffen die kenmerkend zijn voor voedselrijke en enigszins vochtige omstandigheden. Aangetroffen soorten zijn algemeen voorkomende soorten als Madelief, Gewone paardenbloem, Scherpe boterbloem, Kruijpende boterbloem, Schapenzuring, Grote brandnetel en Pinksterbloem.

In de vijver zijn twee plantensoorten van Rode Lijst 4 (categorie gevoelig) aangetroffen. Te weten Krabbenscheer en Brede waterpest. Soorten van de Rode Lijst genieten onder de Flora- en faunawet geen specifieke bescherming en in dat kader is het verplicht nemen van maatregelen hier niet aan de orde.

Gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid wordt het voorkomen van beschermde soorten binnen het plangebied niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen voor de soortgroep flora in deze situatie niet aan de orde.

3.3 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Vaste verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen en kelders.

In de muren van de uit te breiden bebouwing zijn diverse stootvoegen aanwezig. In potentie kunnen dit invliegopeningen naar een vaste verblijfplaats voor vleermuizen zijn. De spouw in de betreffende muren is echter geheel gevuld met isolatiemateriaal (schriftelijke mededeling dhr. F. Mandemaker 2010). Dat betekent dat de muren niet geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuizen. Vaste verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn dan ook niet te

verwachten.

Tevens zijn in het plangebied geen bomen met voor vleermuizen geschikte holten, spleten en scheuren aanwezig die dienst kunnen doen als vaste verblijfplaats van boombewonende vleermuizen.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

De voorgenomen plannen geven geen aanleiding schade te veronderstellen aan vliegroutes van vleermuizen. In het plangebied zijn geen (onmisbare) opgaande lijnvormige structuren aanwezig die van belang kunnen zijn als vliegroute.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Gezien de geringe omvang en hoogte van de aanwezige bomen, wordt het plangebied naar verwachting (nagenoeg) niet gebruikt als foerageergebied door vleermuizen. De directe omgeving van het plangebied, waar wel geschikte opgaande beplanting (bomen van grotere omvang en hoogte) aanwezig is, wordt naar verwachting wel gebruikt als foerageergebied door vleermuizen.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied en de directe omgeving is een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten c.q. vastgesteld, namelijk van Rosse woelmuis, Bosmuis en Huispitsmuis. Ook het voorkomen van de niet beschermde Huismuis is te verwachten. Sporen die duiden op de aanwezigheid van (vaste verblijfplaatsen van) zwaarder beschermde zoogdieren (bijvoorbeeld Steenmarter) zijn niet aangetroffen in het plangebied. Aanwezigheid van zwaarder beschermde zoogdieren wordt zodoende ook niet verwacht.

Bij de sloop- en bouwwerkzaamheden kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde kleine zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan – indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.5 Broedvogels

Er is geen systematische broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is met name gekeken naar de aanwezigheid van broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. Daarnaast is op basis van biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld welke soorten aanwezig kunnen zijn.

In deze paragraaf wordt hoofdzakelijk aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten (zie kader 3.1). Daarnaast wordt kort ingegaan op de meer algemeen voorkomende broedvogels.

Kader 3.1 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels zijn in het plangebied niet aangetroffen en worden op basis van het ontbreken van geschikt broedbiotoop niet verwacht. Eventuele vervolgstappen zijn hier voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten niet aan de orde.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid groenstructuren in en in de directe omgeving het plangebied, is broedbiotoop aanwezig voor vogels van bos en struweel zoals Merel, Winterkoning en Vink.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in het kader van de Flora- en faunawet in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

Voor de meeste van de aanwezige soorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels, is het veelal mogelijk verstoring of beschadiging van broedbiotopen van vogels te voorkomen. Indien blijkt dat broedende vogels afwezig zijn, is het ook mogelijk om binnen de broedperiode van vogels aan te vangen met de werkzaamheden.

3.6 Overige soorten

Vissen en amfibieën

Tijdens het dagbezoek is de vijver met een steeknet bemonsterd op het voorkomen van beschermde vissen en amfibieën. Hierbij is alleen de niet beschermde vissoort Baars aangetroffen. Beschermde vissoorten zijn niet aangetroffen en worden gezien het ontbreken van geschikt biotoop ook niet verwacht.

Hoewel geen amfibieën zijn aangetroffen kan voortplanting en overwintering van laag beschermde amfibieën als Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander niet worden uitgesloten. Het betreft hier algemene, laag beschermde soorten (Ff-wet tabel 1) waarvoor in deze situatie automatisch een vrijstelling geldt van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet.

Het nemen van verplichte vervolgstappen voor de soortgroepen vissen en amfibieën is in deze situatie niet aan de orde. Wel is het wenselijk om rekening te houden met deze kwetsbare soortgroep amfibieën. Effecten op amfibieën kunnen – mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door de werkzaamheden uit te voeren buiten de meest kwetsbare perioden van amfibieën die globaal lopen van maart t/m half augustus (voortplantingsperiode) en november t/m maart (overwinteringsperiode).

Reptielen

Er zijn geen reptielen aangetroffen in het plangebied. Gezien de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens zijn deze ook niet te verwachten (RAVON).

Ongewervelden

In het plangebied zijn geen beschermde ongewervelden of soorten van de Rode Lijst aangetroffen. Wegens het ontbreken van geschikt biotoop ontbreken geschikte voortplantingslocaties voor beschermde ongewervelden binnen het plangebied.

4 Geraadpleegde bronnen

Bekker J.P., P. Twisk en A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.

Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.

Lange R., R. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek (2003). Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht.

Lindenholtz J.G. (2010). Quicksan natuurtoets winkelcentrum Oosterboer, Meppel; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 10-025. EcoGroen Advies, Zwolle.

Ministerie van EZ. Natura 2000-gebieden. (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Provincie Drenthe (www.provincie.drenthe.nl).

RAVON, Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).

Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën* en *reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten*, *libellen* en *kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit

Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd¹. Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit en op www.drloket.nl.

---

¹ Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.